

College van burgemeester en wethouders**GOEDGEKEURD**Zitting van 18 mei 2021
Beleid en Uitvoering - Openbare ruimte

**19 2021_B&W_00263 Informatienota - Voortgang verbeteren 12 fietspaden
Regiodeal Leefbaar Giethoorn - informeren****Samenstelling:**

Aanwezig:

de heer R. Bats, Burgemeester; de heer B. Harmsma, Wethouder; mevrouw T. Jongman, Wethouder;
de heer M. Scheringa, Wethouder; mevrouw T. Bijl, Wethouder; mevrouw J. de Groot, Secretaris

Samenvatting

In de regiodeal Leefbaar Giethoorn investeren provincie en gemeente samen € 4.830.000 in een "toekomstbestendige infrastructuur". Hierbij gaat het over het herinrichten van de Steenwijkerweg in Willemsoord en het opwaarderen van 12 fietspaden met een totaallengte van 32,5 km. In 2019 is gestart met de voorbereiding en uitvoering van de regiodeal.

In bijgevoegde notitie wordt u geïnformeerd over de voortgang van het project en de stand van zaken. Er wordt melding gemaakt van prijsstijgingen en tegenvallers die tot uitputting van de beschikbare middelen leiden. Voorgesteld wordt om de aanpak van twee fietspaden uit te stellen. Daarnaast wordt ten gunste van de natuur bij twee fietspaden afgeweken van de ontwerpnorm.

Informatienota

Inleiding

De gemeente Steenwijkerland en de provincie Overijssel hebben beide besloten tot het investeren in een betere spreiding van toeristen over de gemeente, de omliggende regio en over het jaar. Daarbij gaat het over maatregelen op het gebied van leefbaarheid en spreiding.

Met de samenwerking in de regiodeal Leefbaar Giethoorn zijn onder de noemer van "toekomstbestendige infrastructuur" afspraken gemaakt over het herinrichten van de Steenwijkerweg in Willemsoord en het opwaarderen van 12 fietspaden met een totaallengte van 32,5 km. Een fantastische en ook forse ambitie. In 2019 is gestart met de voorbereiding en uitvoering van de regiodeal.

Inmiddels hebben we 25 km aan fietspaden gerealiseerd. In het najaar wordt gestart met nog eens 5 km fietspad. Op 30 maart jl heeft uw gemeenteraad ingestemd met het uitwisselen van het fietspad Otterskooi Dwarsgracht – Oude Kerkweg voor de fietspaden Woldberg. Toen is aan u aangekondigd dat u in deze periode zou worden geïnformeerd over de voortgang van het project en de stand van zaken. Daarvoor is bijgevoegde notitie opgesteld.

Kernboodschap

Inmiddels zijn 9 van de 12 fietspaden uit de regiodeal gereed (6) of worden dit najaar uitgevoerd (3). Dan is er 30 km aan fietspaden aangepakt. Daarmee liggen we voor wat betreft de planning op koers. We zien ons echter wel geconfronteerd met enkele financiële tegenvallers. Enerzijds door

prijsstijgingen in loonkosten en materialen. Anderzijds hebben ook de gewijzigde wetgeving rond de natuur en stikstof (PAS) een negatief effect op onze raming, omdat we extra ecologische onderzoekskosten hebben moeten maken. Voor het beschermen van de breedte van het grondlichaam waarop het fietspad Jonenweg (fase 1) is deels een oeverbescherming nodig. Deze was niet voorzien.

We zijn met de provincie in overleg om de gemeente te helpen bij het opvangen van deze meerkosten. Extra middelen kunnen er voor de regiodeal niet komen. Door het hanteren van een andere verdeling van de provinciale bijdrage voor de verbetering van fietspaden kan het fietspad langs de Belterweg nog verbeterd worden.

Voor de fietspaden uit de regiodeal bedraagt de ontwerpbreedte 2,50m. Door de aanwezigheid van bomen langs het traject kan deze breedte niet overal gerealiseerd worden. In die gevallen wordt gekozen voor een fietspadbreedte van 2,00m. De verwachting is dat de provincie hiermee instemt.

Consequenties voor de gemeente

Zie bijgevoegde notitie.

Communicatie

Voor de werkzaamheden rond de fietspaden wordt met de betrokken PBW's en ander stakeholders vroegtijdig overleg opgestart. Door de coronabeperkingen is het niet mogelijk geweest om informatieavonden te organiseren. Met het instellen van werkgroepen en overleggen in digitale vorm is en wordt dit ondervangen.

Vervolg

Na het lopende fietsseizoen wordt gestart met de aanpak van de fietspaden Jonenweg fase1 en het Kalenbergerpad. Wanneer de provincie instemt met de gewijzigde verdeling van de provinciale bijdrage kan dit najaar ook het fietspad langs de Belterweg worden verbreed.

Voor de geplande aanpak van de fietspaden Jonenweg fase 2 en Wanneperveen – Giethoorn ontbreken op dit moment de middelen. Wij zien dat naast provinciaal, ook landelijk veel aandacht blijft voor het verbeteren van de fietsinfrastructuur. De verwachting is dat dat in de komende jaren kansen biedt op nieuwe bijdragen voor de realisatie van deze plannen. Bij de integrale behandeling van de PPN 2022-2025 wordt voorgesteld de voor cofinanciering benodigde middelen beschikbaar te stellen.

Corona

De fietspaden met een breedte van 2,50m zijn coronaproof. Op smallere fietspaden is gedurende het fietsseizoen eenrichtingsverkeer ingesteld.

Besluit

Beslispunt 1

Het college besluit de informatienota "Voortgang verbeteren 12 fietspaden Regiodeal Leefbaar Giethoorn" vast te stellen.

Bijlagen

1. Bijlage Voortgang 12 fietspaden Regiodeal Leefbaar Giethoorn.pdf

Voortgang 12 fietspaden Regiodeal Leefbaar Giethoorn

Inleiding

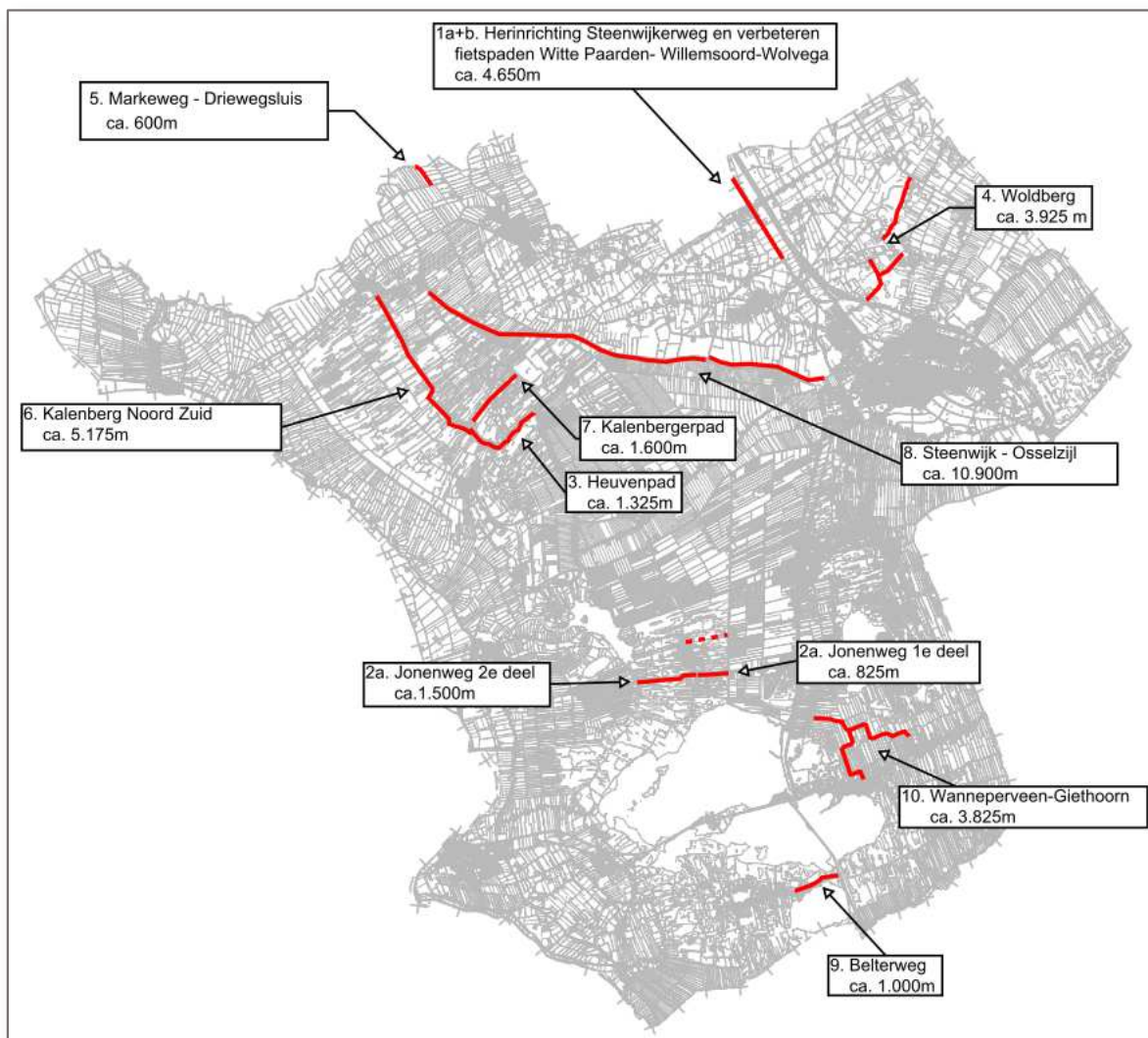
Fietsen is een vorm van duurzame mobiliteit. Een schone vorm van vervoer die bijdraagt aan vitaliteit en gezondheid. Maar die ook bijdraagt aan de waardebeleving van natuur en landschap. In de laatste decennia heeft Steenwijkerland met behulp van de provincie Overijssel fors ingezet op het uitbreiden en verbeteren van de fietsvoorzieningen in de gemeente. Daarmee is een goed verspreid fietsnetwerk gerealiseerd. De vele fietspaden verleiden bewoners en bezoekers tot het maken van mooie fietstochten. Met name in de zomermaanden worden de fietspaden intensief gebruikt. De laatste jaren zien we een groei in het gebruik van de fiets. Mede door de opkomst van de e-bike. Ook in het woon- en werkverkeer.

Een groot gedeelte van onze fietspaden is echter niet ingericht voor dit intensieve gebruik. Ze zijn smal en onder andere door rietopgroei en veenoxidatie hobbelig. Sommige fietspaden zijn zo smal dat naast elkaar fietsen niet mogelijk is. Het snelheidsverschil tussen fietsers is toegenomen waardoor ook de behoefte om elkaar te passeren toeneemt. Op de smalle fietspaden komt de verkeersveiligheid in het gedrang. Doordat een aantal fietspaden er momenteel ondermaats bij liggen, zien we dat fietsverkeer weinig tot geen bijdrage levert aan de spreiding van toeristen. Met het verbeteren en het zoveel mogelijk verbreden van de fietspaden verbeteren we de toegankelijkheid, veiligheid en overzichtelijkheid.

Met de samenwerking in de regiodeal Leefbaar Giethoorn zijn onder de noemer van "toekomstbestendige infrastructuur" afspraken gemaakt over het herinrichten van de Steenwijkerweg in Willemsoord en het opwaarderen van 12 fietspaden met een totaallengte van 32,5 km. Een fantastische en ook forse ambitie. In 2019 is gestart met de voorbereiding en uitvoering van de regiodeal.

Toekomstbestendige Infrastructuur

In de regiodeal zijn 12 fietspaden aangemerkt als te verbeteren en te verbreden, samen met de herinrichting van de Steenwijkerweg te Willemsoord. Deze projecten zijn weergegeven in figuur 1.

Figuur 1 Te verbeteren fietspaden Toekomstbestendige Infrastructuur.

--- Het verbeteren van het fietspad Otterskooi Dwarsgracht-Oude Kerkweg is vervangen door het verbeteren van fietspaden op de Woldberg

Het betreft de volgende 12 fietspaden:

Nr.	Fietspad	Nr.	Fietspad
1a	Witte Paarden – Willemsoord	5	Markeweg – Driewegsluis
1b	Willemsoord-Wolvega	6	Kalenberg Noord en Kalenberg Zuid
2a	Jonenweg Dwarsgracht 1 ^e deel	7	Kalenbergerpad
2b	Jonenweg Dwarsgracht 2 ^e deel	8	Steenwijk - Ossenzijl
3	Heuvenpad	9	Belterweg
4	Woldberg	10	Wanneperveen - Giethoorn

De fietspaden 1a en 1b zijn met de herinrichting van de Steenwijkerweg tot één project samengevoegd. Op 30 maart heeft uw raad ingestemd met het uitwisselen van het fietspad 4. Otterskooi Dwarsgracht – Oude Kerkweg voor de fietspaden Woldberg.

Planning

In onderstaande planning is de voortgang van de verschillende fietspaden weergegeven. Met name door het wegvallen van de PAS vraagt de voorbereiding van de fietspaden meer tijd dan gepland. Ook de extra ruimtebeslag dat verbreding van de paden met zich mee brengt vragen in sommige gevallen een bredere afweging. Met de uitvoering van de fietspaden wordt buiten het fietsseizoen gewerkt (vanaf half mei (hemelvaart) tot eind augustus).

12 Fietspaden	2019				2020				2021				2022			
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
1. a+b Willemsoord																
2. a Jonenweg Dwarsgracht fase 1																
2. b Jonenweg Dwarsgracht fase2																
3. Heuvenpad																
4. Woldberg																
5. Markerweg – Driewegsluis																
6. Kalenberg Noord en Kalenberg Zuid																
7. Kalenbergerpad																
8. Steenwijk – Ossenzijl																
9. Belterweg Belt-schutsloot																
10. Wanneperveen – Giethoorn																

Voorbereiding

Realisatie

Gereed

Inmiddels zijn 9 van de 12 fietspaden uit de regiodeal gereed (6) of worden dit najaar uitgevoerd (3). Dan is er 30 km aan fietspaden aangepakt.

Financiën

Bij de aanbesteding van de laatste drie fietspaden hebben we te maken gekregen met enkele financiële tegenvallers. De verhoging van de kosten is deels te wijten aan een prijsstijging in loonkosten en materialen. Anderzijds hebben ook de gewijzigde wetgeving rond de natuur en stikstof (PAS) een negatief effect op onze raming, omdat we extra ecologische onderzoekskosten hebben moeten maken. Voor het beschermen van de breedte van het grondlichaam waarop het fietspad Jonenweg (fase 1) is deels een oeverbescherming nodig. Deze was niet voorzien.

Op basis van deze tegenvallers hebben we een prognose voor de nog te maken kosten opgesteld.

In onderstaand overzicht is de benutting van de voor verbetering van fietspaden beschikbare middelen binnen de regiodeal weergegeven na de bijstelling van de prognose:

	Totaal	Gemeente	Provincie
Beschikbaar	€ 4.830.000	€ 3.130.650	€ 1.699.350
Gereed/in uitvoering	€ 4.555.000	€ 3.101.053	€ 1.453.947
Nog beschikbaar	€ 275.000	€ 29.597	€ 245.403
Nog te realiseren	€ 836.000	€ 590.597	€ 245.403
Verschil	€ -561.000	€ -561.000	

Voor de uitvoering van alle geplande fietspaden is er een tekort van € 561.000,-

Na realisatie van de fietspaden Woldberg en Kalenbergerpad dit najaar resteert van het gemeentelijke deel nog € 29.575. Voor de aanpak van de fietspaden Jonenpad 2^e fase, Belterweg en Wanneperveen Giethoorn resteren onvoldoende middelen.

Aan de bijdrage van de provincie in de regiodeal zijn prestatieafspraken vastgelegd. Deze afspraak betreft de aanpak van 32,5 km fietspad. De bijdragen van de provincie zijn naar rato verdeeld over de verschillende fietspaden. Bij het niet uitvoeren van fietspaden wordt de afgesproken prestatie niet gehaald. Met het realiseren van het Kalenbergerpad en de Woldberg is 30 km fietspad verbeterd. Wij verwachten dat de provincie begrijpt dat prijsstijging over een lange periode en wijzigingen in de regelgeving moeilijk of niet te voorzien zijn. Daarom hebben wij de provincie verzocht om de gemeente te steunen in het dragen van de meerkosten. Extra middelen voor de regiodeal komen er niet. Maar door het hanteren van een andere verdeling van de provinciale bijdrage voor de verbetering van fietspaden kan de provinciale bijdrage optimaal gebruikt worden. Met de dan beschikbare middelen kan dan het fietspad langs de Belterweg nog worden verbeterd en verbreed.

Voor de geplande aanpak van de fietspaden Jonenweg fase 2 en Wanneperveen – Giethoorn ontbreken op dit moment de middelen. Wij zien dat naast provinciaal ook landelijk veel aandacht blijft voor het verbeteren van de fietsinfrastructuur. De verwachting is dat dat in de komende jaren kansen biedt op nieuwe bijdragen voor de realisatie van deze plannen. Bij de integrale behandeling van de PPN 2022-2025 wordt voorgesteld de voor cofinanciering benodigde middelen beschikbaar te stellen. Hierbij wordt uitgegaan van 50% cofinanciering. (€ 280.500)

Fietspad breedtes

De vele fietspaden verleiden bewoners en bezoekers tot het maken van mooie fietstochten. Met name in de zomermaanden worden de fietspaden intensief gebruikt. De laatste jaren zien we een groei in het gebruik van de fiets. Mede door de opkomst van de e-bike. Ook in het woon- en werkverkeer. Een groot gedeelte van onze fietspaden is echter niet ingericht voor dit intensieve gebruik. Ze zijn smal en onder andere door rietopgroei en veenoxidatie hobbelig. Sommige fietspaden zijn zo smal dat naast elkaar fietsen niet mogelijk is. Het snelheidsverschil tussen fietsers is toegenomen waardoor ook de behoefte om elkaar te passeren toeneemt. Op de smalle fietspaden komt de verkeersveiligheid in het gedrang. De verbetering van de fietspaden betreft naast de keuze voor een vlakke en comfortabele verharding ook een verbreding van de fietspaden. In de initiatieffase van het project Toekomstbestendig Infrastructuur is aangegeven dat de nieuwe breedte 2,50 wordt. Tijdens een aantal projecten blijkt die maat niet altijd haalbaar.

Belang van de fietser en de Ontwerpwijzer fiets

De breedte van een fietspad is met name van belang op het hebben van voldoende ruimte om te kunnen uitwijken. Maar ook de kwetsbaarheid van fietsers, de beleving van de fietsers en de ruimtelijke integratie van de fietsinfrastructuur in de omgeving zijn hier aan de orde. Technisch is 2,50m de ruimte die nodig is om veilig een fietser uit tegengestelde richting te kunnen ontwijken of om comfortabel naast elkaar te kunnen fietsen. Vandaar dat toch is ingestoken op een ontwerpbreedte van 2,50m

In de Ontwerpwijzer fietsverkeer is de volgende maatvoering opgenomen:

Spitsuurintensiteit (twee richtingen) (fts/u)	Minimumbreedte pad (b)
0-50	1,50 m ¹
50-150	2,50 m ¹
150-350	3,50 m ¹
> 350	4,50 m ¹
1) tot een breedte van 2,50 m heeft een pad aan beide zijden een overrijdbare berm of trottoirband, zodat fietsers een uitwijkmogelijkheid hebben	

Natuurbelang en eigendom

Naast het belang van de gebruiker hebben we met de aanpassing aan fietspaden ook te maken met andere belangen. Met name het belang van de natuur en het eigendomsrecht zijn belangen die vragen om een bredere afweging.

Eerder meldden wij al de handhaving van de bestaande breedte bij het fietspad Kalenberg Noord en Zuid. Bij de fietspaden Kalenbergerpad en Woldberg moeten voor het verkrijgen van voldoende breedte bomen gekapt worden. Dat levert tegenstrijdige belangen op.

Juist de slingerende ligging en de aanwezigheid van bomen langs het pad zullen effect hebben op de verwachtingen, het gedrag en de snelheid van de fietser. De beleving en het gevoel van veiligheid zullen ook de bij de e-biker leiden tot matiging van de snelheid.

Voor de Woldberg is een breedtemaat van 2,00m haalbaar gebleken. Voor het Kalenbergerpad lijkt deze maat ook beter te passen. Bij die breedte moet wel gekapt worden.

De provincie is gevraagd om in te stemmen met deze afweging, Uit het vooroverleg lijkt dat te lukken. Het antwoord daarop is nog niet definitief.

Duurzaamheid

Materiaal:

Bij de realisatie van de eerste fietspaden zijn tegels (Steenwijkerweg) en asfalt (Kalenberg Noord-Zuid en Heuvenweg) vervangen door beton waarbij het grind en zand deels is vervangen door gebroken betonpuin. Bij het fietspad Steenwijk-Ossenzijl zijn bij de aanbesteding de aannemers uitgedaagd om duurzamer beton te leveren. De aannemer die het werk heeft verworven, heeft van de uitvoeringswijze een filmpje gemaakt (link: [circulair betonnen fietspad](#)).

Hieruit blijkt hoe het ook duurzaam anders kan. Het materiaal, dat daar is opgebroken is hergebruikt als grondstof. In totaal bestaat 37% van het nieuwe fietspad uit betongranulaat van het oude pad. Een besparing van 2.600 ton op primaire grondstoffen en 1.060 ton CO₂.

In de komende aanbestedingen gaan we kijken of en -zo ja- hoe we in de rest van dergelijke projecten minimaal hetzelfde resultaat of liever zelfs nog meer duurzaamheid kunnen bereiken.

Gezondheid:

Naast de fysieke (fiets)infrastructuur willen we ook meer inzetten op het stimuleren van het gebruik van de fiets. Het provinciale programma 'Fietsen werkt' biedt hiervoor mogelijkheden. Ambitie is om tot een gebiedsgerichte aanpak voor het fietsen in Steenwijkerland te komen, waarbij diverse projecten en maatregelen verbonden worden. Hierbij wordt ook nadrukkelijk de link met de 'fietscommunity' van '365 dagen Fietsen' gezocht. Overijsselse fietsambassadeurs hebben zich hierin verenigd om een bijdrage te leveren aan de ontwikkeling en uitvoering van beleid voor fiets en fietser.

Slimme mobiliteit en beleving

Naast de verbetering van de fietspaden wordt er ook gewerkt aan de bereikbaarheid en toegankelijkheid daarvan. Met toegankelijkheid bedoelen we niet alleen het hebben van een goede verharding maar ook over de mogelijkheden om de fantastische omgeving in onze gemeente op de fiets te kunnen beleven.

Vanuit Duurzaam Beleefbaar Toerisme wordt er vanuit het spoor Innovatie in Gastheerschap en Mobiliteit gewerkt aan slimme mobiliteit. Er worden op vier locaties pilots opgezet met mobiliteitshubs, plekken waar je kan overstappen op een vorm van duurzame mobiliteit. Hierbij wordt gedacht aan de volgende voorzieningen:

- De aanleg van digitale infrastructuur. Netvoeding en connectiviteit waarmee de hub, informatieborden en voertuigen onderling verbonden kunnen worden;
- Opstellen/bergruimte en borden waardoor hubs uniform herkenbaar zijn
- Aanbod van minimaal 2 elektrische deelauto's en laadinfrastructuur ;
- Een aanbod van fietsen en/of scooters die met behulp van de gebiedsapp gereserveerd en betaald kunnen worden (Mobiliy as a Service (MaaS))

Communicatie

Voor de werkzaamheden rond de fietspaden wordt met de betrokken PBW's en ander stakeholders vroegtijdig overleg worden opgestart. Door de coronabeperkingen is het niet mogelijk geweest om informatieavonden te organiseren. Met het instellen van werkgroepen en overleggen in digitale vorm is dit ondervangen. Voor het fietspad Kalenberg Ossenzijl zijn naast de gebruikelijke nieuwsbrieven goede ervaringen opgedaan met een informatieapp van de aannemer.

Over de realisatie van dit fietspad is een korte impressie gemaakt: <https://youtu.be/gKRUMQaoa6Y>